

6. Programma Culturele infrastructuur en monumenten

Inleiding en ontwikkelingen

Cultuur is een kerntaak van de Provincies en zien we als belangrijke pijler voor een aantrekkelijk Zeeuws vestigingsklimaat, dus voor wonen, werken, studeren, ondernemen en persoonlijke ontwikkeling (onderwijs en cultuureducatie) en sociaal contact. En uiteraard ook voor de toeristische aantrekkingskracht, als stimulans voor meer Zeeuwse beleving, overnachtingen en bestedingen. We richten ons daarbij op alle Zeeuwse inwoners, de bezoekers én op hen die zich hier willen vestigen. We hebben daarbij specifieke aandacht voor de relatie met Zeeuwse jongeren in aansluiting op de versterking van de stedelijke aantrekkelijkheid van Zeeland. Wij vinden het daarbij belangrijk om aandacht te besteden aan cultureel erfgoed en creatieve economie om zo de stad aantrekkelijk te maken en (jonge) mensen te behouden in Zeeland. Wij vinden het daarbij belangrijk om aandacht te besteden aan cultureel erfgoed en creatieve economie om zo de stad aantrekkelijk te maken en (jonge) mensen te behouden in Zeeland.

In nauwe samenwerking met de Z4 is in 2018 het Bidbook "Samen in Zee, Cultuur als pijler van stedelijke aantrekkelijkheid" opgesteld om zo een stevig beeld neer te zetten van Zeeland als een regio met een - in de context van Nederland - bijzonder en onderscheidend profiel op het vlak van cultuur en stedelijkheid. Vervolgens hebben vertegenwoordigers uit de Zeeuwse praktijk, waaronder gemeenten en instellingen op het gebied van onderwijs, leefbaarheid, zorg, economie en toerisme, hun visie gegeven over het onderscheidend vermogen van Zeeland en hoe we dit beter kunnen benutten. 'Samen in Zee 2, Het cultuurprofiel van Zeeland' vormt de opbrengst van deze kijk op Zeeuwse zaken. Bidbook en cultuurprofiel zijn beide aangeboden aan de minister van OCW.

Het Bidbook is opgesteld tegen de achtergrond van:

1. Rapport 'Zeeland in stroomversnelling' waarin de commissie Balkenende stelt dat cultuur in belangrijke mate bijdraagt aan het vestigingsklimaat en de leefbaarheid van Zeeland. De commissie Balkenende ziet cultuur als onmisbare schakel in het keren van de geleidelijke achteruitgang in bewoners en voorzieningen naar het bundelen van krachten richting duurzame economische structuurversterking, waarbij inzet op stedelijke aantrekkelijkheid noodzakelijk is.
2. De nieuwe cultuurnotasystematiek van het Rijk vanaf 2021.
3. Het feit dat Zeeland weinig stedelijk profiel/imago heeft (kunst, cultuur, werk, onderwijs etc.) maar zo'n profiel wel essentieel is voor een aantrekkelijk vestigingsimago om (ook) (young) professionals.

De uitwerking van de kansen en actiepunten in het Bidbook vormt een opmaat tot een herpositionering van Zeeland als provincie met, naast de bekende kwaliteiten (land, zee, pionierszin, ruimte), net zo goed een helder stedelijk cultureel profiel. Dat profiel kent regionale, nationale en internationale aspecten, benadrukt de korte afstand van Zeeland tot grote stedelijke gebieden en is het product van een creatieve wisselwerking tussen diverse sectoren. Kortom cultuur wordt als middel ingezet voor het versterken van de stedelijke aantrekkelijkheid en het daarmee onlosmakelijk verbonden 'ommeland'. Voorgaande vormt de basis voor de uitgangspunten voor cultuur na afloop van de huidige cultuurnota periode 2017-2020.

Op 29 mei 2020 is naar aanleiding van de afstemming van cultuur op het traject Omgevingsvisie en de gevolgen van Covid-19 voor cultuur door Provinciale Staten besloten het provinciale cultuurbeleid 2017-2020 met één jaar te verlengen. De voorgenomen uitwerking van de voor 2020 geformuleerde Speerpunten, zoals de samenhang tussen cultuur en bijvoorbeeld ruimtelijke kwaliteit en klimaatadaptatie in overleg met gemeenten, culturele en andere maatschappelijke organisaties, zijn daardoor helaas en noodgedwongen onvoldoende gerealiseerd. In onze nota 'Realisatie Uitvoeringsprogramma Cultuur en Erfgoed 2020' hebben we hierover verslag gedaan. Deze nota is op 15 december 2020 vastgesteld en vervolgens ter kennisname aan Provinciale Staten aangeboden.

Speerpunten

- Uitvoering Bidbook Cultuur als pijler van stedelijke aantrekkelijkheid
- Voorbereiden nieuw provinciaal cultuurbeleid vanaf 2021 daarbij anticiperend op nieuw beleid OCW vanaf 2021

- (Talent)ontwikkeling jongeren (cultuureducatie, amateurkunst, creatieve economie)
- Cultureel erfgoed (inclusief herbestemming en duurzaamheid)
- Bijdragen Kunsten aan de Zeeuwse identiteit, het vestigingsklimaat, de vrijetijdseconomie en de promotie van Zeeland
- Versterken samenwerking met gemeenten via regioarrangementen

Beleidskader

Nota provinciaal cultuurbeleid 2017-2020 (vastgesteld in PS 3 juni 2016)

Reguliere taken

- Bibliotheekwet (Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob))
- Erfgoedwet
- Mediawet

Maatschappelijk effect

In samenwerking met interne en externe partners realiseren van een toekomstbestendige culturele infrastructuur die toegankelijk is voor een breed publiek en dienstbaar aan het vestigingsklimaat, de leefbaarheid en de toeristische aantrekkingskracht van Zeeland.

Doelstellingen

Culturele infrastructuur

In samenwerking met externe partners bijdragen aan een toekomstbestendige culturele infrastructuur gericht op de Zeeuwse inwoners, de bezoekers en hen die zich hier willen vestigen en als basis voor het versterken van de stedelijke aantrekkelijkheid als motor voor de ontwikkeling van vitale Zeeuwse regio's.

■ **Stand van zaken**

Vanwege de coronapandemie heeft de inzet op de toekomstbestendige culturele infrastructuur een andere wending gekregen. Er is intensief overleg geweest met Rijksoverheid en gemeenten over hoe de culturele sector te ondersteunen tijdens de pandemie. Dit heeft geresulteerd in (financiële) afspraken over de ondersteuning. In 2021 zal dit verder ingevuld worden door o.a. een stimuleringsregeling cultuur met als doel de culturele infrastructuur toekomstbestendig te houden en te maken.

Acties

Afspraken maken met Zeeuwse gemeenten over gezamenlijke aanpak en ondersteuning van activiteiten op (onderdelen van) het terrein van in ieder geval de kunsten, bibliotheekwerk, cultuureducatie en restauratie Rijksmonumenten via de regioarrangementen

■ **Voortgang/Resultaat**

Met gemeenten zijn afspraken gemaakt over de regio-arrangementen. Beschikkingen zijn verzonden en activiteiten uitgevoerd.

Jaarlijks in afstemming met andere provinciale opgaven prestatieafspraken maken.

Prestatieafspraken maken met ZB| Planbureau en Bibliotheek van Zeeland (ZB), Zeeuws Museum, Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland (SCEZ) en Centrum voor Beeldende Kunst vormgeving en architectuur Zeeland (CBK Zeeland) over hun inzet en bijdragen aan de culturele infrastructuur in relatie tot andere sectoren.

■ Voortgang/Resultaat

Prestatieafspraken zijn gemaakt, neergelegd in beschikkingen en gemonitord via ambtelijke en bestuurlijke overleggen.

Ondersteunen van het Publicatie- en Documentairefonds Zeeland ondergebracht bij het Prins Bernhard Cultuurfonds voor jaarlijks ten minste twee documentaires en drie publicaties die Zeeland op bijzondere wijze voor het voetlicht brengen

■ Voortgang/Resultaat

Er zijn drie publicaties en twee films tot stand gekomen.

Cultureel erfgoed

Het materieel en immaterieel erfgoed van Zeeland wordt zoveel mogelijk behouden, op een duurzame manier beheerd en ontsloten voor een breed publiek.

■ Stand van zaken

In 2020 is besloten om in 2021 een nieuw systeem (Atlantis) voor collectiebeheer aan te schaffen waarbij beheer, ontsluiting en behoud van museumcollecties en/of verbeterd wordt. Voor wat betreft het behoud van gebouwd erfgoed is aan vier rijksmonumenten subsidie verleend voor restauratie.

Acties

Invulling geven aan de ondersteuning aan de eigenaren van de 190 cultuurhistorisch waardevolle boerderijcomplexen die zijn geselecteerd bij de in 2018 afgeronde boerderijselectie (opgenomen in het Omgevingsplan Zeeland 2018).

■ Voortgang/Resultaat

Er is een pilot gestart met een regisseur om eigenaren van cultuurhistorisch waardevolle boerderijcomplexen te ondersteunen. De uitkomsten hiervan worden in het voorjaar van 2020 verwacht. Op basis van de uitkomsten wordt bekeken of en hoe dit voortgezet kan worden.

Op basis van de bestuurlijke afspraak met het Rijk invulling geven aan de instandhouding van rijksmonumenten door in overleg met gemeenten subsidie te verlenen voor de restauratie van ten minste drie rijksmonumenten.

■ Voortgang/Resultaat

Subsidie is verleend voor de restauratie van vier rijksmonumenten. Het betreft de molens in Zuidzande en Nieuwvliet, de Zuidwellebrug in Zierikzee en de Plompe Toren in Burgh-Haamstede.

Uitwerken van het verhaal van Zeeland via maximaal negen aansprekende iconische kernverhalen (de Zeeuwse erfgoedlijnen) waardoor meer focus en samenhang gebracht wordt en het erfgoed 'vermarkt' kan worden.

■ Voortgang/Resultaat

Er zijn niet zeven maar negen iconische kernverhalen gedefinieerd waardoor meer focus en samenhang gebracht wordt en het erfgoed 'vermarkt' kan worden.

Kunsten

Het vanuit de artistiek inhoudelijke kwaliteit van de kunsten bijdragen aan de Zeeuwse identiteit, het vestigingsklimaat, de vrijetijdseconomie en de promotie van Zeeland.

■ Stand van zaken

De kunsten hebben een zwaar jaar gehad. Men is binnen de beperkingen die Covid-19 met zich meebracht zowel mogelijk actief gebleven, maar het is voornamelijk bij overleven gebleven en waar mogelijk toch een beperkt publiek te kunnen bedienen. Binnen de (on)mogelijkheden van het jaar is gerealiseerd wat kon, maar de brede bijdrage waar dit label naar verwijst heeft niet de volle aandacht kunnen krijgen. Wel zijn er stappen gezet in brede samenwerking om in de toekomst gezamenlijk meer bij te kunnen dragen.

Acties

Ondersteunen van culturele producties, festivals en organisaties die zich onderscheiden op het gebied van Zeeland als decor en inspiratiebron

Ondersteunen door het subsidiëren van in ieder geval het Zeeland Nazomer Festival, Film by the Sea, Vestrock en Het Zeeuws Orkest, alsmede door in te zetten op (verder) versterking van de festivals (uitvoering Bidbook Cultuur als pijler voor stedelijke aantrekkelijkheid). Zie ook opgave Zichtbaar Zeeland.

■ Voortgang/Resultaat

De festivals en jaarprogramma's van de in de cultuurnota opgenomen podiumkunsten organisaties zijn in 2019 gerealiseerd. Er zijn incidentele extra subsidies verstrekt aan VESTROCK en ZNF in kader van de versterking van de festivals. FbtS en VESTROCK hebben deelgenomen aan de evenementenmonitor. Verder zie opgave Zichtbaar Zeeland tav marketing acties en campagnes.

(Talent)ontwikkeling van en cultuureducatie voor jongeren

Het stimuleren van een doorgaande leerlijn cultuureducatie (van primair onderwijs tot en met hoger universitair onderwijs) bij zowel de culturele instellingen als bij het onderwijs in Zeeland en het ondersteunen van talentontwikkelingstrajecten voor jongeren.

■ Stand van zaken

Ondanks COVID-19 hebben veel activiteiten op het gebied van talentontwikkeling later of in aangepaste vorm plaats gevonden. Verder is in 2020 een onderzoek uitgevoerd naar de verdere optimalisatie van de keten cultuureducatie-talentontwikkeling. In 2021 zal hierin opmaat naar de Ontwikkelagenda cultuurveld 2022-2024 verder vorm en inhoud aan gegeven worden.

Acties

Mede mogelijk maken vervoer naar musea van leerlingen uit het Primair Onderwijs

■ Voortgang/Resultaat

In 2019 is een pilot gestart rond busvervoer. Deze is geëvalueerd en eind 2019 hebben PS extra middelen beschikbaar gesteld voor de inzet van de Cultuurbus. Met deze cultuurbus wordt het onderwijs verbonden met culturele organisaties. Via Stichting Cultuurkwadraat wordt deze busvervoerregeling uitgevoerd. Er zijn veel aanvragen van scholen. In ca. de helft van de gevallen wordt de bus ingezet voor vervoer naar musea.

Via prestatieafspraken met o.a. Kunstbende en Jeugdtheaterschool ontwikkelingstrajecten ondersteunen die jongeren de mogelijkheid bieden om zich (verder) te ontplooiën.

■ Voortgang/Resultaat

Via prestatieafspraken met betrokken instellingen is uitvoering gegeven aan deze ambitie.

Via prestatieafspraken met Stichting Cultuurkwadraat, Stichting Kinderkunstweek en HZ Cult verder uitbouwen van een eenduidige Zeeuwse aanpak cultuureducatie

Hierdoor kunnen kinderen, jongeren en jongvolwassenen in Zeeland opgroeien met een doorgaande culturele leerlijn van primair onderwijs tot en met hoger onderwijs/universitair onderwijs. Stichting Cultuurkwadraat: Voert in opdracht van Provincie en gemeenten en in samenwerking met PO in Zeeland de Rijksmatchingsregeling Cultuureducatie met Kwaliteit primair onderwijs uit.

■ Voortgang/Resultaat

Via de beschikkingen wordt gestuurd op verdere afstemming tussen deze partijen. Lopende het jaar zijn projecten tussen deze partijen ontwikkeld en tot uitvoering gebracht.

Trendindicatoren

Trendindicatoren	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aantal bezoekers Zeeuwse musea	527.199	517.276	552.276	592.267	592.000*	260.978
Aantal toekenningen voor restauratie rijksmonumenten	4	4	4	4	4	4
Restauratievolume **	Gegevens bij bron niet beschikbaar	Gegevens bij bron niet beschikbaar	Gegevens bij bron niet beschikbaar	Gegevens bij bron niet beschikbaar	Gegevens bij bron niet beschikbaar	Gegevens bij bron niet beschikbaar
Aantal leerlingen cultuureducatie VO-MBO-HBO	7.509	6.648	7.000	8.165 (cursusjaar 2017-2018)	8.000***	4010****
Aantal deelnemers JeugdTheaterSchool Zeeland	259	264	215	221	220***	215
Aantal leerlingen restauratie opleidings project	17	11	12	15	15***	9

* Betreft aanname dat aantal bezoekers overeenkomstig is met 2018.

** In Databank Erfgoedmonitor (bronhouder conform ministeriële regeling beleidsindicatoren) zijn de gegevens 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 en 2020 (nog) niet opgenomen.

*** Op basis van aanname dat aantal deelnemers / leerlingen t.o.v. 2018 stabiel zal blijven.

**** aantal deelnemers is wegens Coronamaatregelen in 2020 (kleinere groepen bij activiteiten) minder dan in voorgaande jaren .

Doelindicatoren

Doel	Indicator	Stand 2019	Streefwaarde 2020	Stand 2020	Einddoel
Toekomstbestendige culturele infrastructuur	Receptieve deelname aan activiteiten van Zeeuwse inwoners van 16 jaar en ouder (monitoring ZB) in aantallen	192.000	192.000	192.000	192.661 *
(Talent) ontwikkeling en cultuureducatie jongeren PO en VO	Deelname aantal leerlingen ** cultuureducatie PO en VO	54.000	54.000	54.000	56.146 **

* Bron CBS: aantal inwoners Zeeland 2020 minus aantal inwoners jonger dan 20 jaar > 321.103. Ruim 60% van dit aantal (bron Staat van Zeeland ZB) bezoekt in 2017 culturele evenementen = 192.661

** Bron CBS: aantal jongeren Zeeland 5-19 jaar in 2020 is 62.385. Aanname is dat gelet op de kerndoelen PO-VO bijna alle PO en VO scholen iets aan cultuureducatie doen > 90% x 62.385 = 56.146

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2020	Wijzigingen 2020	Begroting 2020 NW	Rekening 2020	Restant
Lasten					
060101 Culturele infrastructuur	14.814	434	15.248	15.151	-97
060102 Cultureel erfgoed	1.878	59	1.937	1.872	-66
060103 Kunsten	390	10	400	391	-10
060104 (Talent)ontwikkeling van en cultuureducatie voor jongeren	484	187	671	668	-4
069999 Ambtelijke inzet	564	9	572	565	-7
Totaal Lasten	18.130	699	18.829	18.645	-184
Baten					
060101 Culturele infrastructuur	1.331	-624	707	1.403	696
060102 Cultureel erfgoed	0	0	0	3	3
Totaal Baten	1.331	-624	707	1.406	699
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-16.799	-1.323	-18.122	-17.239	882
Onttrekkingen					
980699 Bestemmingsreserves-Pr.6	160	1.030	1.190	1.190	0
Toevoegingen					
980699 Bestemmingsreserves-Pr.6	250	1.587	1.837	1.837	0
Mutaties reserves	-90	-557	-647	-647	0
Resultaat na bestemming	-16.889	-1.880	-18.769	-17.886	882